

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2022-2024

(skrajne daty)

Rok akademicki 2023/2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Wytwarzanie i właściwości materiałów twardych i supertwardych
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Przyrodniczych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Kolegium Nauk Przyrodniczych
Kierunek studiów	Inżynieria materiałowa
Poziom studiów	studia drugiego stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	II rok, 3 semestr
Rodzaj przedmiotu	specjalnościowy
Język wykładowy	polski
Koordinator	dr Wojciech Bochnowski
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Wojciech Bochnowski

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (projekt)	Liczba pkt. ECTS
3	30			15				15	5

1.2. Sposób realizacji zajęć zajęcia w formie tradycyjnej zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)**

Wykład – egzamin

Laboratorium – zaliczenie z oceną

Zajęcia projektowe – zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Wiedza z zakresu: podstaw nauki o materiałach, wytrzymałości materiałów, mikroskopowych metod i technik badań, technologii procesów materiałowych, rentgenowskich metod analizy.
--

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Nabywanie wiedzy w zakresie: - struktury, mikrostruktury materiałów twardych i supertwardych, - podstawowych metod wytwarzania powłok ceramicznych oraz elementów z ceramiki technicznej, - zastosowania materiałów twardych i supertwardych, - podstawowych metod badań właściwości materiałów twardych i supertwardych.
C ₂	Nabywanie umiejętności doboru ceramiki technicznej w zależności od stawianych wymagań materiałowych i ekonomicznych.
C ₃	Nabywanie świadomości ciągłego doskonalenia w dziedzinie technologii wytwarzania i zastosowania materiałów twardych i supertwardych.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Potrafi zastosować prawa dyfuzji w modelowaniu procesu synteryzacji materiałów ceramicznych.	K_Wo3
EK_02	Wyznacza podstawowe parametry właściwości fizycznych i mechanicznych (twardość, moduł E, energię odkształcenia sprężystego, plastycznego, odporności na pękanie) ceramik.	K_Wo7
EK_03	Potrafi dobrać materiały ceramiczne na elementy maszyn i urządzeń zależnie od warunków pracy, potrafi dobrać powłoki supertwarde na narzędzia do obróbki skrawaniem.	K_Uo6
EK_04	Zna zagrożenia występujące w procesach produkcji ceramik technicznych, diamentów syntetycznych.	K_Uo8
EK_05	Potrafi zaprojektować prostą powłokę ceramiczną do zastosowań w węzłach tarcia.	K_U10
EK_06	Zna aktualny stan wiedzy oraz wskazuje trendy rozwoju materiałów supertwardych na podstawie informacji z czasopism naukowych wydawnictwa Elsevier, Springer.	K_U11
EK_07	Odpowiedzialnie i rzeczowo przygotowuje opracowania szanując prawa autorskie.	K_Ko3
EK_08	Dobiera technologię i wykonawcę supertwardych powłok na narzędzia w zależności od wymagań	K_Ko4

	konstrukcyjno materiałowych oraz założonych celów ekonomicznych.	
--	--	--

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu.

Treści merytoryczne:
Podstawy prognozowania właściwości materiałów.
Metody pomiaru twardości, twardość materiałów ceramicznych.
Właściwości materiałów ceramicznych.
Kruchość materiałów ceramicznych.
Materiały supertwarde – charakterystyka diamentu, azotku boru, azotku węgla.
Supertwarde związki dwu i trójskładnikowe.
Nanokrystaliczne materiały tlenkowe.
Charakterystyka powłok azotku tytanu.
Charakterystyka procesów technologii materiałów ceramicznych.
Obróbka ceramicznych materiałów technicznych.
Perspektywy rozwoju materiałów supertwardych.

B. Problematyka ćwiczeń laboratoryjnych.

Treści merytoryczne:
Charakterystyka materiałów supertwardych, treści przedmiotu, warunki zaliczenia, BHP laboratorium.
Badanie właściwości mechanicznych powłok metodą nanoindentacji.
Badanie właściwości tribologicznych materiałów twardych i supertwardych.
Badanie odporności na pękanie materiałów ceramicznych w próbie trójpunktowego zginania.
Wyznaczenie naprężeń własnych w powłokach azotków metali przejściowych.
Badania mikrostruktury i składu powłok wielowarstwowych stosowanych na narzędzia.

C. Problematyka zajęć projektowych .

Treści merytoryczne:
Elementy ceramiczne z azotku boru.
Powłoki tribologiczne wytwarzane na elementach konstrukcyjnych.
Powłoki węglikoazotków tytanu.
Cermetale w przemyśle motoryzacyjnym i lotniczym.
Powłoki wielowarstwowe na narzędziach skrawających.
Materiały ściernie i polerskie.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład z prezentacją multimedialną.

Laboratorium: wykonywanie doświadczeń. Praca w grupach.

Zajęcia projektowe: analiza przypadków, analiza i interpretacja tekstów źródłowych, praca w grupach.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych
EK_01	kolokwium, sprawozdanie, projekt, egzamin	W, Lab., Zaj. proj.
EK_02	kolokwium, sprawozdanie, projekt, egzamin	W, Lab., Zaj. proj.
EK_03	kolokwium, sprawozdanie, projekt, egzamin	W, Lab., Zaj. proj.
EK_04	kolokwium, sprawozdanie, projekt, egzamin	W, Lab., Zaj. proj.
EK_05	kolokwium, sprawozdanie, projekt, egzamin	W, Lab., Zaj. proj.
EK_06	kolokwium, sprawozdanie, projekt, egzamin	W, Lab., Zaj. proj.
EK_07	kolokwium, sprawozdanie, projekt, egzamin	W, Lab., Zaj. proj.
EK_08	kolokwium, sprawozdanie, projekt, egzamin	W, Lab., Zaj. proj.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Zaliczenie przedmiotu potwierdzi stopień osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się. Weryfikacja osiąganych efektów uczenia się kontrolowana jest na bieżąco w trakcie realizacji zajęć. Ocena uzyskana z zaliczenia przedmiotu pozwoli ocenić stopień osiągniętych efektów. Weryfikacja efektów uczenia się z wiedzy i umiejętności odbywa się poprzez kolokwia, sprawozdania, aktywność na zajęciach i udział w dyskusji. Natomiast weryfikacja kompetencji społecznych odbywa się poprzez aktywność na zajęciach i udział w dyskusji.

Warunki zaliczenia wykładu:

zaliczenie wykładu odbędzie się na podstawie pozytywnej oceny z pytań egzaminacyjnych sprawdzających wiedzę przekazaną na wykładzie.

Egzamin w formie pisemnej, z możliwością korzystania z literatury.

Na podstawie analizy treści jednej publikacji wybranej z czasopism: Surface and Coatings Technology, Diamond and Related Materials, Ceramics International, Materials Science and Engineering należy udzielić odpowiedzi na 8 pytań.

Odpowiedź na każde pytanie punktowana jest osobno w skali 0-100%. Średnia arytmetyczna uzyskanych punktów stanowi podstawę oceny z egzaminu wg skali: 0 ÷ 50% - niedostateczny, 51 ÷ 68% - dostateczny, 69 ÷ 79% - dostateczny plus, 80 ÷ 89% - dobry, 90 ÷ 95% - dobry plus, 96 ÷ 100% - bardzo dobry.

Warunki zaliczenia laboratorium:

1. Zaliczenie i wykonanie ćwiczeń laboratoryjnych.
2. Oddanie poprawnych sprawozdań z ćwiczeń laboratorium.
3. Zaliczenie 1 kolokwium.

Do zaliczenia kolokwium wymagane jest 51% poprawnych odpowiedzi. Skala ocen z kolokwium: dostateczny (51 - 68)% pkt, dostateczny plus (69- 79)% pkt, dobry (80 - 89)% pkt, dobry plus (90 - 95)% pkt, bardzo dobry (96 - 100)% pkt.

Warunki zaliczenia projektu:

1. Obecność na zajęciach i cykliczne referowanie postępów.
2. Złożenie opracowania zgodnie z wytycznymi.

Do zaliczenia opracowania wymagane jest 51% poprawnie opracowanych treści projektu. Skala ocen z projektu: dostateczny (51 - 68)% pkt, dostateczny plus (69- 79)% pkt, dobry (80 - 89)% pkt, dobry plus (90 - 95)% pkt, bardzo dobry (96 - 100)% pkt.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	60
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	70
SUMA GODZIN	135
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	5

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

1. Olszyna A.,R., Twardość a kruchość tworzyw ceramicznych. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej 2012.
2. Olszyna A.,R, Ceramika supertwarda. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej 2011.
3. K. Woźniak, Materiały ściernie i polerskie WNT, Warszawa 2022.
4. Michael Asby M., Shercliff H., Cebon D., Inżynieria materiałowa tom1 i tom 2. Wydawnictwo Galaktyka, Łódź 2012.
5. Jurczyk M., Jakubowicz j., Nanomateriały ceramiczne. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej 2004.
6. Lewandowska M., Kurzydłowski K., Nanomateriały Konstrukcyjne i Funkcjonalne. Wydawnictwo Politechniki Warszawskiej 2013.
7. Cichosz P., Narzędzia skrawające, WNT, Warszawa 2013.

8. Oczoś K., E., *Kształtowanie ceramicznych materiałów technicznych*. Wydawnictwo Politechniki Rzeszowskiej 1996.
9. Matthey, B., Pirling, T., Herrmann, M., & Schreiber, J. (2020). Determination of bulk residual stresses in superhard diamond-SiC materials. *Journal of the European Ceramic Society*, 40(4), 1035-1042. <https://doi.org/10.1016/j.jeurceramsoc.2019.11.055>
10. Chen, F., Yan, K., Zhang, X., Zhu, Y., & Hong, J. (2021). Microscale simulation method for prediction of mechanical properties and composition design of multilayer graphene-reinforced ceramic bearings. *Ceramics International*, 47(12), 17531-17539. <https://doi.org/10.1016/j.ceramint.2021.03.071>

Literatura uzupełniająca:

1. Tematyczne artykuły naukowe czasopism z baz Science Direct, MDPI, Wiley Library, Sieć badawcza Łukasiewicz: *Surface and Coatings Technology, Diamond and Related Materials, Ceramics International, Materials Science and Engineering, Thin Solid Films, Surface Engineering*.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej

